

Recycled Witches

*The Retelling of Narratives
from Rabbinical Literature
within Contemporary Alternative Spirituality*

Marianna Ruah-Midbar Shapiro

בין הזמנים טקס וטקסט בחברה משתנה

עורכים: חיים חזן, רחל שרעבי,
ענבל אסתר סיקורל

ציד המכשפות מאשקלון מסופר מחדש ברוחניות העכשווית: בין מבוכה למציאת שלל רב

מריאנה רוח'מדבר שפירא

פתח דבר: לנוכח מורשת טעונה

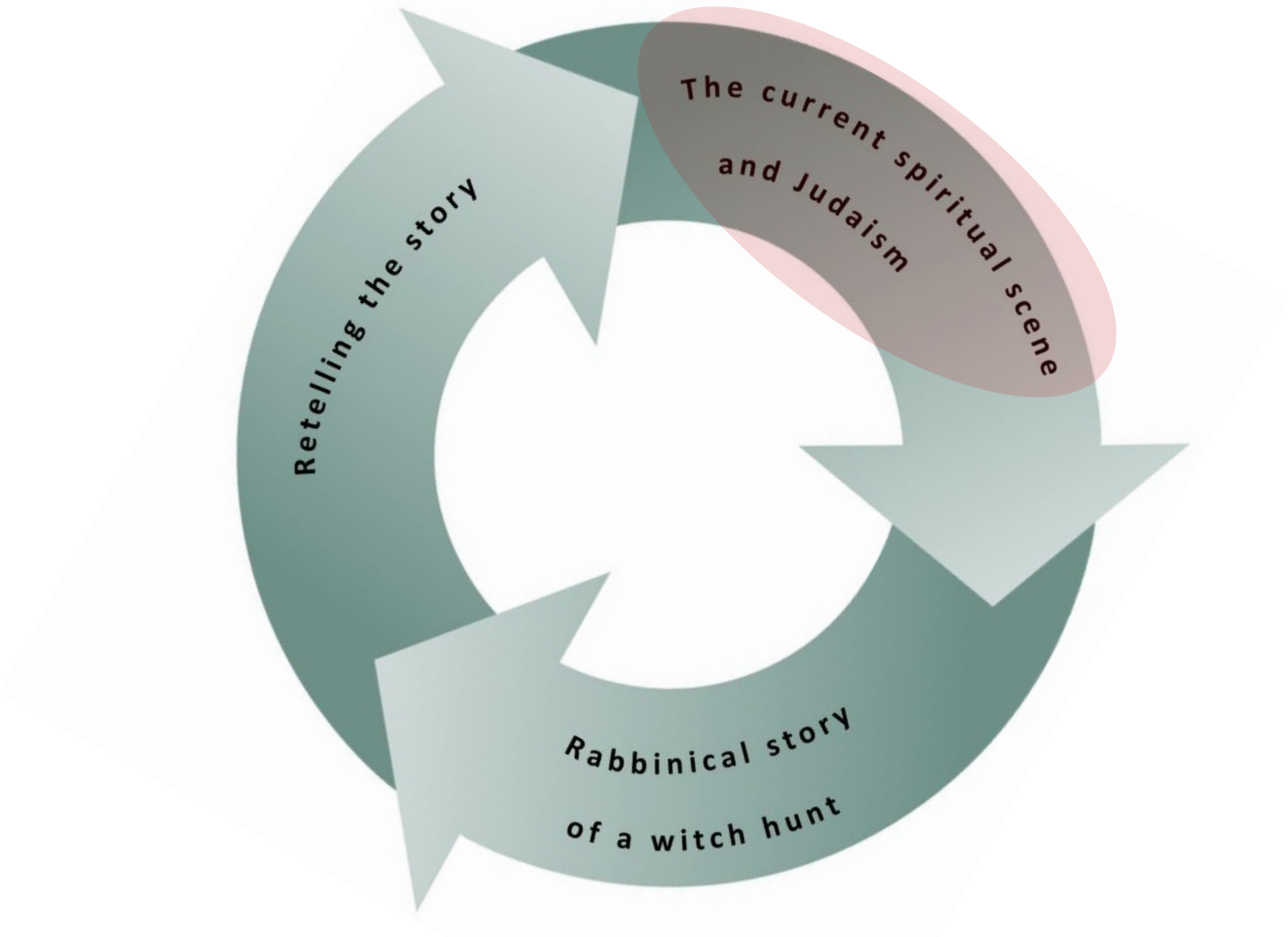
היה היו, לפני כ-2,100 שנים, מכשפות רבות שפעלו בעיד החטאים הגדולה אשקלון. בימים ההם אשקלון הייתה מובלעת הלניסטית עצמאית – עיר נמל חשובה מוקפת יישוב כפרי. היא אף "נהנתה בזכות מקדשיה האליליים להיות מוכרת כעיר מקלט", המוגנת מפני חילול קודשים" (כשר, 1986, עמ' 21). ממערב גבלה אשקלון בים הגדול, ומצדיה האחרים – בממלכת יהודה. לעיתים שרדה איבה הדדית בין הנוכחים שאכלסו את אשקלון לבין היהודים שסביבם והמיעוט היהודי שבקרבתם, ולעיתים הייתה ביניהם ברית אמיצה (כשר, 1986; פוקס, 2001, פרק 7; קנאל, 1954).

יהודה נשלטה בידי המלך אלכסנדר ינאי החשמונאי, כשלצדו מלכה אשתו שלומציון. היהודים נחלקו אז לכיתות ולדרכי פולחן מרובים מאוד. ינאי נטה לצד הצדוקים, ושימש כוהן גדול בבית המקדש. יום אחד, בעודו יוצק מים על רגליו בטקס במקדש, נרגם באתרוגים מכיוון שלא פעל בהתאם לדרך הפרושית. בתגובה, חיסל מאות מקבוצת המורדים. אלפים ברחו, ובהם גם ר' שמעון בן שטח (להלן רשב"ש), ראש הסנהדרין,¹ אחיה של המלכה. בהמשך נרגעו הרוחות, והפרושים חזרו לפעול ביהודה. ההרמוניה בין השלטון המדיני להנהגה הפרושית הגיעה לשיאה אחרי מות ינאי, כשרשב"ש ושלומציון שילבו ידיים.

בסיפור תמוה ומבך, שרסיסי זיכרונות שלו פרוסים על פני ספרות הז"ל (וספרות יהודית מאוחרת יותר),² מתואר מקדש אחד, שלא ברור אם כוהנותיו היו יהודיות או נוכריות, אם עסקו בפולחן של אפרודיטה אלת האהבה, או

¹ או משנהו – ראו למשל אמיר, 1993.

² על הגרסאות השונות של האירוע בספרות הז"ל והניסיון לעמוד על ההבדלים והויכוח בעיתון ועל מגמותיהן, ראו במיוחד אמיר, 1993; ליבס, 2011; 2014; Stein.

Retelling the story

*Rabbinical story
of a witch hunt*

*The current spiritual scene
and Judaism*

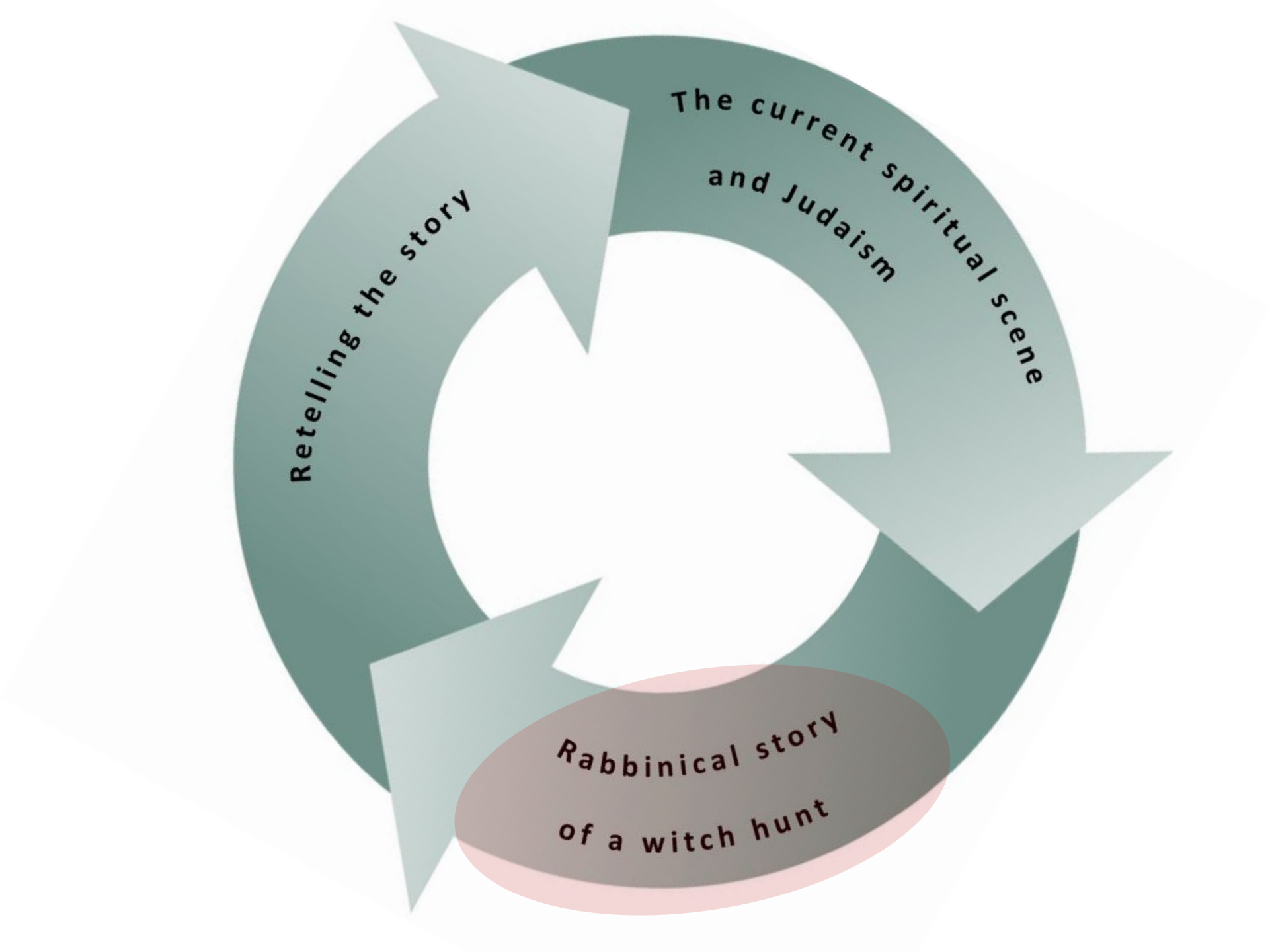
The current spiritual scene and Judaism

SBNR (Spiritual But Not Religious)

Criticism (of religion, institutions, Judeo-Christian tradition, patriarchy, reason)

Perennialism

Witchcraft, (female) witches

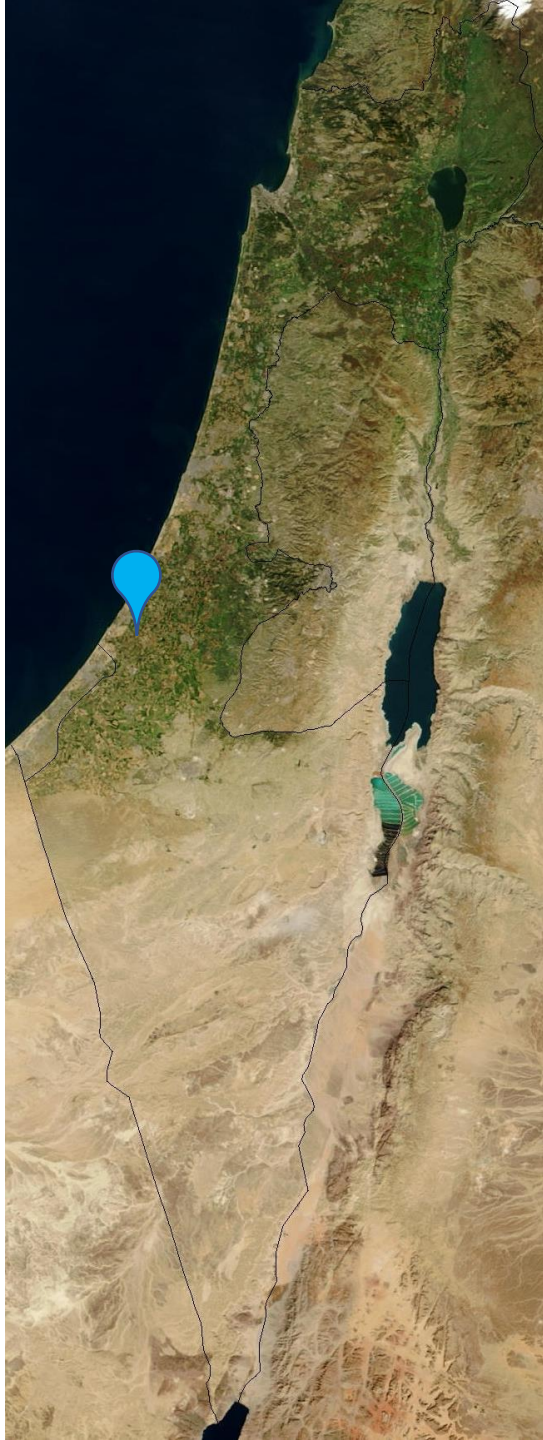

The current spiritual scene
and Judaism

Retelling the story

Rabbinical story
of a witch hunt

The witch hunt takes place in Ashkelon

The witch hunt takes place in Ashkelon

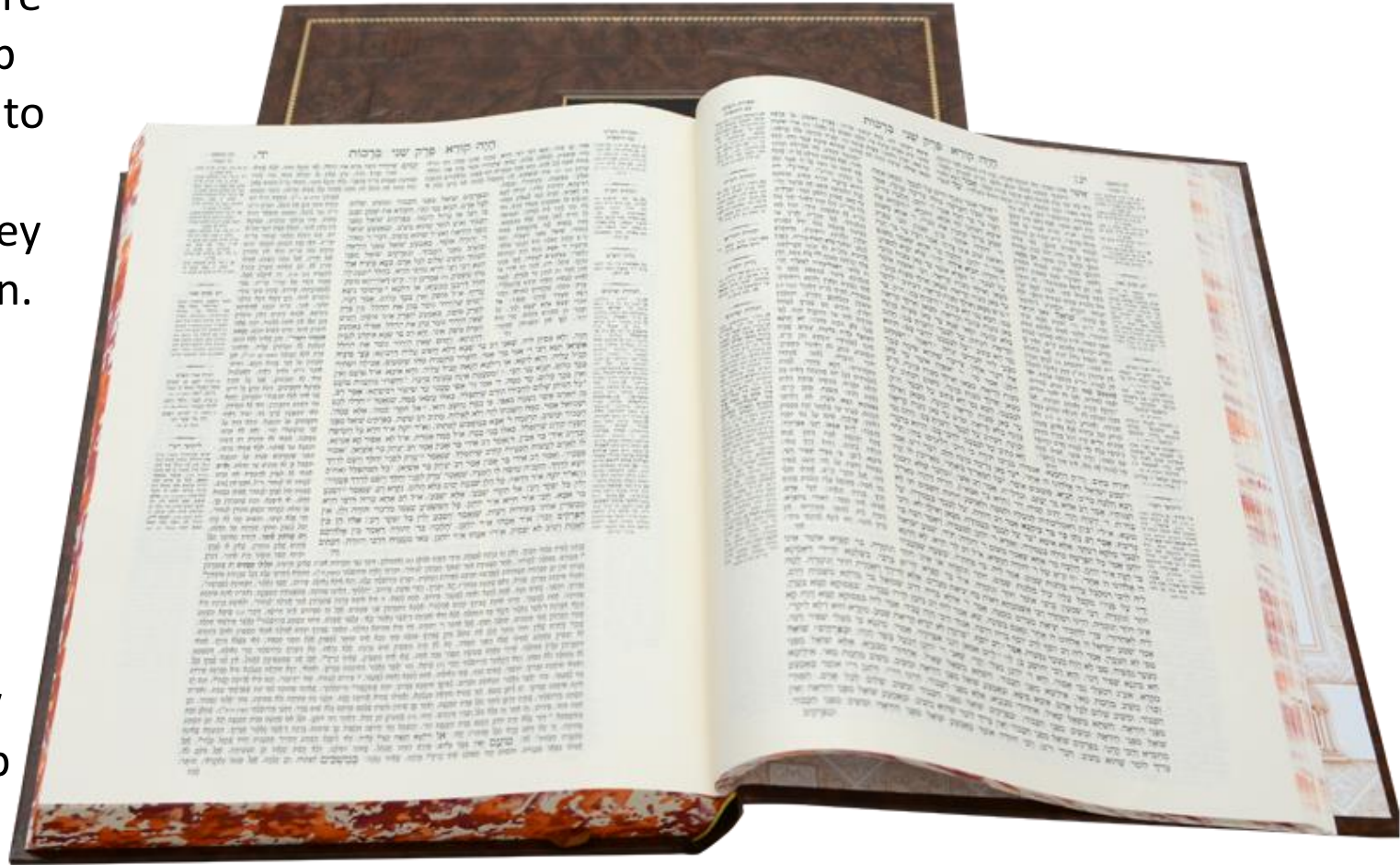

Rabbinical story of a witch hunt

A man tells RSbS that he dreamt that the rabbi is to be punished severely in hell for his failure to uphold the promise he had vowed to keep should he be made head of the Sanhedrin – to exterminate witchcraft – due to 80 witches who remained an affront to the world, as they still practiced their craft in a cave in Ashkelon.

RSbS admits to the accusation and doesn't delay any longer.

He recruits 80 men and provides them with dry shawls placed within urns, all on a rainy day. He tells them to be attentive and follow his instructions to the letter: they must wrap the shawls around themselves on his first whistle; and on the second each of the men who enter the cave must raise one of the witches above the ground, to disconnect her from the earth – the source of her power.

Rabbinical story of a witch hunt

RSbS stands at the entrance of the cave and then calls out to gain entrance under the pretence of being a witch.

The witches are impressed with his dry clothes, and he claims to have walked between the raindrops.

The witches make a show of power with a spell that conjures up food: bread, (meat) stew and wine.

The rabbi suggests that he should whistle twice, and conjure up 80 men, who would make merry with the witches, and they agree. The men show up and raise the witches on their shoulders.

The men then carried the witches away to be hanged.

Why raise them?

*Their magic failed when
disconnected from the earth.*

Rabbinical story of a witch hunt

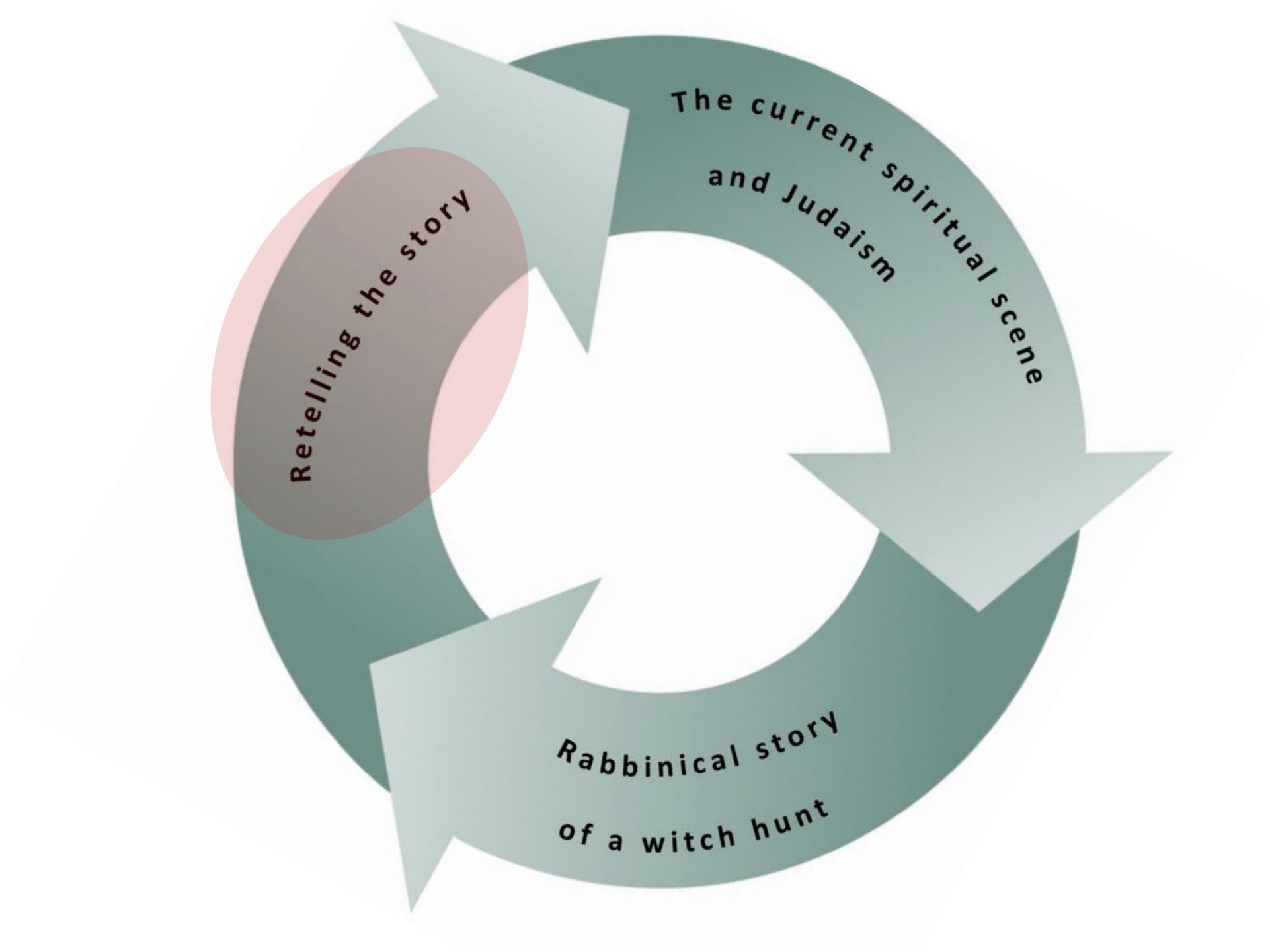
Criticism(s) over hanging the 80 witches

- Jewish?
- Women aren't to be hanged
- Not more than one a day
- No legal procedure
- What is their crime?

'present need dictates that we teach others'

Tragical ending for RSbS

Retelling the story

1. Ruchama Weiss
2. Pele/Ohad Ezrahi
3. Dov Ahava/Trubnik

1. Ruchama Weiss

Retelling the story

יהדותjudaism

לעילוי נשמתן של שמונים מכשפות

"80 המכשפות באגדה שלנו לא הזיקו לאף אחד, אבל איימו על הממסד הגברי ובגללן עומד שמעון בן שטח לאבד את ממלכת העולם הבא שלו". רוחמה וייס על המילכוד הגברי אז והיום - בהתמודדות עם שירי יונה וולך

רוחמה וייס פורסם: 12.02.10, 09:50

"בלי לחשוב שאני יכולה בהילוך חוזר ללמוד מזה משהו"

יש תחנות בתורה שמתעכבים בהן שנה אחר שנה, כמו אותו מקום בו נעשה לנו אסון גדול ונצלנו ממנו בשן ועין. כמו שמלטפים צלקת ישנה בגוף. כמו חבר שעשינו לו עוול נורא ואנחנו שבים ומבקשים סליחה. כמו כשמצטערים על כך שפעם פצענו לעצמנו את הנשמה.

מדי שנה, בפרשת משפטים הגדושה כל טוב, אני נעצרת ליד אנדרטה אחת המושלכת כמעט בשולי הדרך של הפרשה, האנדרטה למכשפה (כב, יז):

מכשפה לא תחיה:

מתחתיה, צמוד-צמוד, נמצא באופן לא מפתיע הצווי הבא (כז, יח):

כל שכב עם בהמה מות יומת:

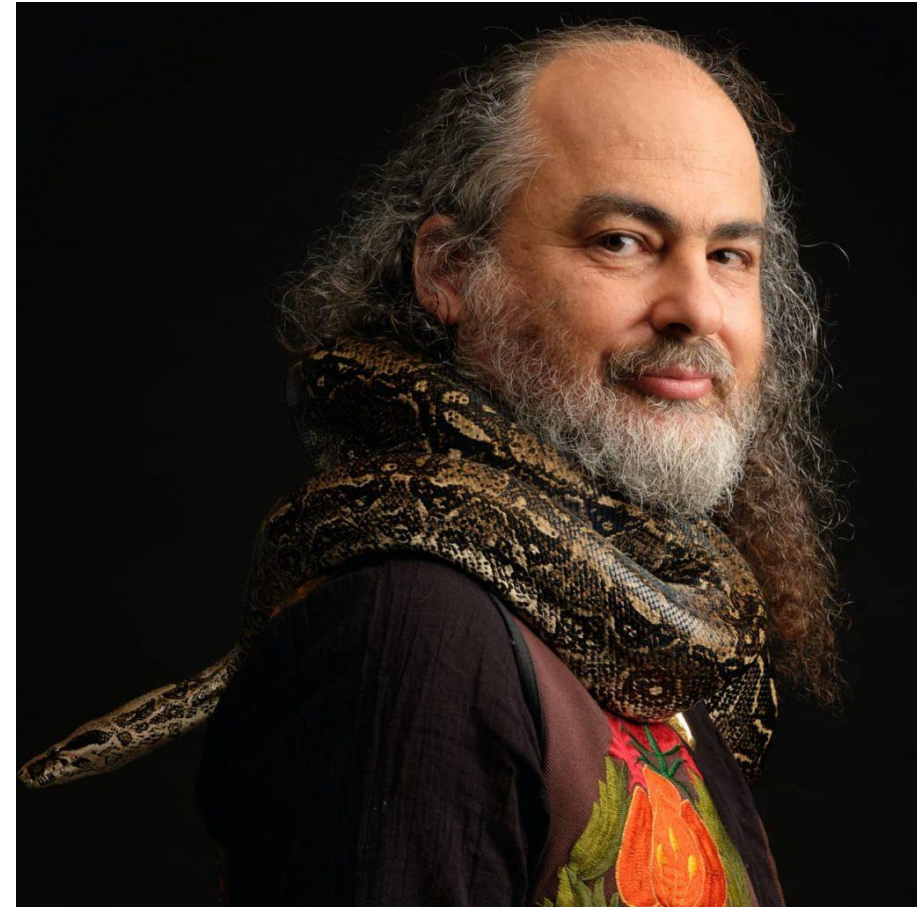
Individual freedom (from religious coercion)
Liberal values – especially pro-women values

Liberal-modern-secular approach

A disenchanted cosmology:
Witches = demonization by the religious establishment, as of any 'other'

2. Pele/Ohad Ezrahi

Retelling the story

The divine as androgynous, namely also feminine

Preference for the wonderful/magical over the Halachic, celebration over rationality, compromise over justice (=the feminine) – “lines” vs. “circles”

‘Women who worship the great Goddess do not sit to meditate asking release from this world, but rather conduct their rituals in the forest, with good food and wine.’

English אמנות ספרים מאמרים אודות KabaLove דף הבית

רבנים ומכשפות – על שמעון בן שטח, ציד המכשפות היהודי וחוני המעגל

“רבנים ומכשפות – על שמעון בן שטח, ציד המכשפות היהודי וחוני המעגל”

השיעור שלנו מוקדש היום לשתי דמויות שפעלו בתקופת אשה, טבע, פרפרים החשמונאים: האחד רבי שמעון בן שטח והשני חוני המעגל. נשים עצמנו על ציר הזמן ההיסטורי ואז נכנס לעומק הדמויות וסיפוריהן:

בשעורים קודמים דיברנו על אלכסנדר מוקדון שכבש את המזרח התיכון מפרס עד מצרים. הוא מת בגיל 31 ומשאיר את האזור בידי שתי ממלכות של יורשיו: הממלכה הסורית – בית סלווקוס, וממלכת בית תלמי שמושבה במצרים. דברנו על שמעון הצדיק שעל פי האגדה פוגש את אלכסנדר מוקדון ועל תפיסותיו המעניינות בקשר ליופי וקדושה.

דברנו גם על מרד החשמונאים, אשר הביסו כידוע את היוונים ויסדו ממלכה. באותם ימים חזרה המלוכה לישראל, אבל לא לרוח דוד. ושמעון החשמונאי ויבנה ביהוה גדול בירמיהו

Retelling the story

2. Dov Ahava/Trubnik

ההסטוריה הנשית הנשכחת של ארץ ישראל

בנות המערה של אמא ים

הקץ החל בבוקר יום חורף בו התעוררתי מכוסה זיעה שהייתה קפואה למגע, ועיניי אדומות כך שאפילו אם המערה, מצולות, הביטה בי בעיניים מודאגות. חלמתי בלהה וזכרתי אותה והייתי חייבת לספר עליה לאם המערה כי ידעתי שחינו כולנו תלויים בה.

ביקשתי לשבת עמה לדיבור אישי ובקשתי נענתה מיד. אני מאמינה שמראה פניי והתנשמויותיי הכבדות היו גורמים מכריעים בהחלטתה המהירה. אם המערה הטילה משימות על שאר בנות המערה ודאגה שמטלותיי שלי יעשו גם כן, ותוך שאנו לוגמות תה חם שבימים רגילים היה שורף את גרוני ואילו הבוקר רק חיממו בעקצוץ עדין, היא שאלה אותי לחלום.

"ראיתי את קץ המערה וקצנו של הליו. הוא הניח על חור המערה חפץ קטן כזה כזה ונייני ועיניים המתרצצות לכל הכיוונים היו שקועות בגומחות אפולויות מערבולות סחפות, סערות אבדון האחרות, כולנו נסחפנו ודי. אמא אם המערה ניסתה להוציא ממני שהיו בי. האם המכובדה הבטיחה הקשורים, שאבוא מיד לגלות את שוחררתי ביום הזה מכל מטלות המערה שלנו, לקחה על עצמה לי במקומי.

המערה הגדולה הייתה מלאה כמ כך הרבה בריות מברכות בביתה וזוכרות למערה המקודשת.

בנות מערה של ממש היינו עשירי מדי. פנים היינו עשירים את החיים.

החלום:
צלוחית המעצימה והמחזקת אותך דרך מערת הלידה המקודשת שבתוכך. באחיתך בה חתם כוח, בהיותה לצדך תנסוך כך ידיעה צלולה של עצמך, ביצירתה תהי בתה של אמא ים המבואה ורחם האם של כולנו הזורחת בלילות והגואה את דם חיינו.

החזון:
תקסים ודרכי שינוי פנימיות עם חלקי המתכון ועם הבריאה הסופית - של-דאם-ילוה הקסומה ניתן לערוך את התהליך בבדידות וגם במעגל תומכות.

הדרך:
ראשונה לתוך הצלוחית היא אמנו היום המבורכת. אספי מעט ממיימיה בליל מולד לבנה. הזקנות לימדו כי הטוב ביותר הוא לאסוף מהמים בהם נגעה רחם האם המבורכת הזורחת בלילות. מתוך המים הנוצצים אספי. הניחתי את הכלי בחיקך ביושבך עטופה בשמיכה מחממת. העלי את המים בשתי ידיך ושפכי חזרה אל הכלי. הכי גלים, שלחי אדוות, היי זו הגואה והשופלת את עצמה ואת עולמה סביב. לגמי מעט מהמים המלוחים. חושי בהם נכנסים לגופך ונזולים בתוכו כל הדרך עד למערת חיך המקודשת. מצאי בתוכה את אמא ים האדירה. מצאי בתוכה את הכוח ללדת כל שיש, את העוצמה למשוך אליך ולהטביע, את המשך להגיע לעולמות חדשים, את הקסם שבתנועה בהשתנות ובסערה המתרגשת, ואת הקדושה של הזוללות הקדמוניות החיות בקרקעית הדוממת והחשוכה לעד. הכניסי שבע טיפות לצלוחית וסגריה היטב.

שנייה לתוך הצלוחית היא רחם הלילה המקודשת. בליל לבנה מלאה הניחי קערת מתכת ובה מים צלולים במקום פתוח בו תוכל לבנה המקודשת להשתקף במים.

הקפידו לפני שחר המחרת לאסוף המים פנימה כדי שאורו של היום לא ישתקף בה גם כן הזקנות לימדו כי אורו של היום מחליש את נוכחות הלבנה המקודשת במים ועל כן אין לאסוף את המשקעים במים.

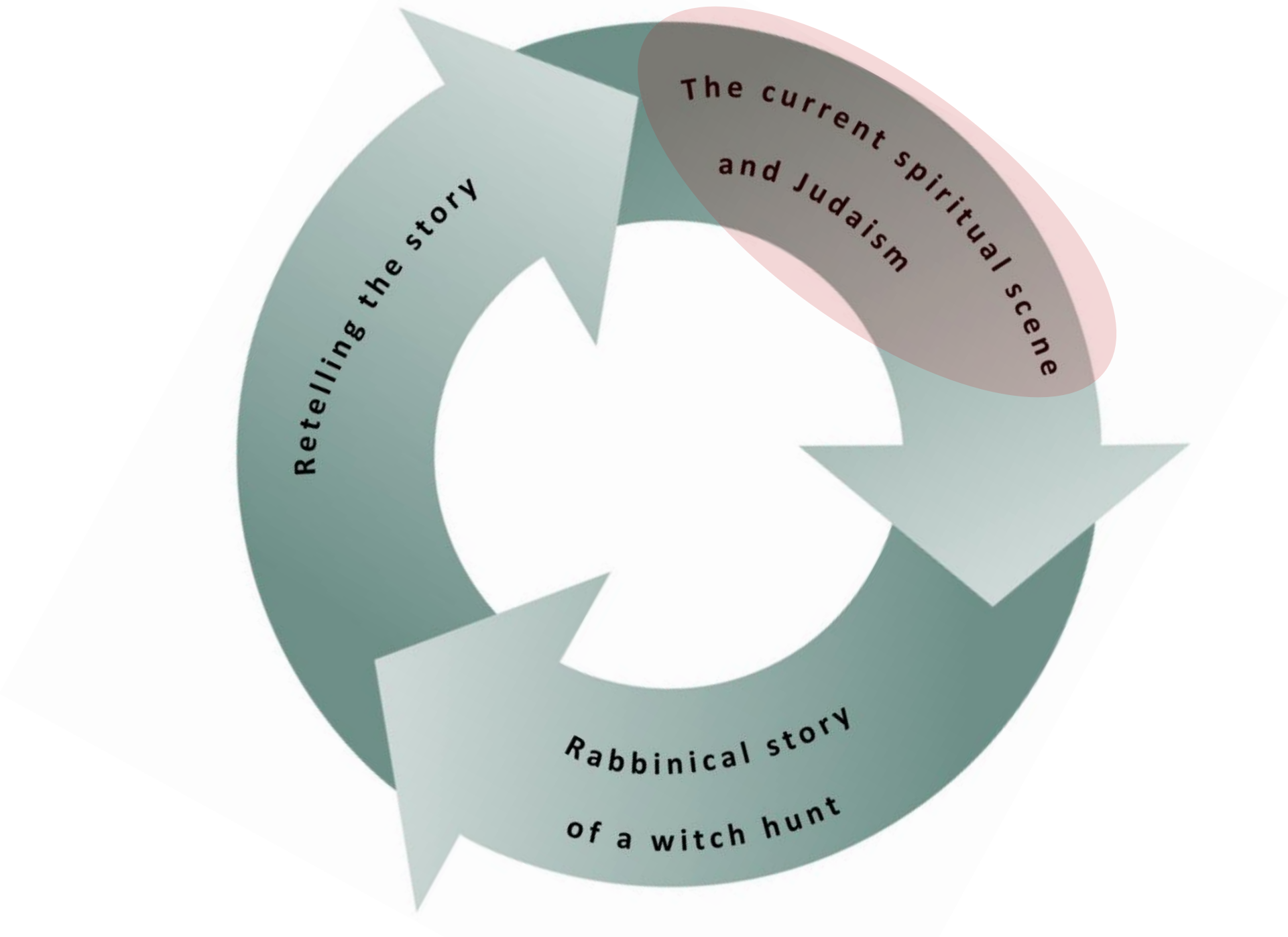
דוב טרובניק

Magical instructions as a revived heritage

Story told from the witches' point of view.

Magic exists, but it is powerfully executed from the rabbi's part, while the witches just cook with (wonderous) love.

Retelling the story

*Rabbinical story
of a witch hunt*

*The current spiritual scene
and Judaism*

The current spiritual scene and Judaism

Jewish tradition does become a source, in a surprising way

Retelling of this narrative, identifying with the anti-heroines

Jewish sources become a resource of the spiritual critical stance

Recycled Witches

*The Retelling of Narratives
from Rabbinical Literature
within Contemporary Alternative Spirituality*

Marianna Ruah-Midbar Shapiro

